

28. oktoober 2025

Lahend nr 34068/21 – positiivsed kohustused

Greenpeace Nordic jt vs. Norra

Artikkel 8-1

Asjaolud

Kohtuasjas olid kaebajad kaks valitsusvälist organisatsiooni (Greenpeace Nordic ja Young Friends of the Earth (Nature and Youth)) ning kuus eraisikut. Nad taotlesid siseriiklikult kohtulikke läbivaatamisi nafta- ja energeetikaministeeriumi 2016. aasta otsuse kehtivuse osas, millega anti Barentsi meres asuvatele aladele kümme naftauuringute litsentsi (23. litsentsivoor). Nad esitasid edutult apellatsiooni ülemkohtule.

EIK-sse pöördudes leidsid kaebajad, et 2016. aasta otsus võimaldas Lõuna- ja Kagu-Barentsi mere naftavarude kaevandamisest tulenevat tegelikku ja potentsiaalset olulist kahju ning et riik ei olnud reguleerinud litsentseerimist viisil, mis oleks kaitsnud kaebajate õigust olla kaitstud kliimakahjude eest.

Lisaks kaebasid nad, et litsentsimenetluse käigus ei olnud ametivõimud teinud piisavat keskkonnamõju hindamist võimaliku kliimaga seotud kahju kohta elule, tervisele, heaolule ja elukvaliteedile. Nad tuginesid konventsiooni artiklitele 2 ja 8.

EIK seisukohad

Artikkel 8

EIK märkis, et erinevalt *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz jt* kohtuasjast puudutas käesolev kohtuasi positiivseid menetluslikke kohustusi ja naftatootmise konkreetsete litsentside otsuste tegemist. EIK leidis, et *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz jt* lähenemisviisi ja põhimõtteid kohaldatakse käesolevas kohtuasjas *mutatis mutandis*.

Kohus leidis piisavalt tiheda seose vaidlustatud uurimisloa andmise menetluse ja kliimamuutuste tõsiste kahjulike mõjude vahel üksikisikute elule, tervisele, heaolule ja elukvaliteedile.

Individuaalsete kaebajate ohvri staatuse osas leidis kohus, et ohvri staatuse testi kaheastmeline kõrge lävi ei olnud täidetud, kuna nad ei olnud tõendanud kliimamuutuste või kliimamuutustega seotud ärevuse konkreetset mõju oma vaimsele või füüsilisele tervisele ja/või eluvalikutele. Samas EIK märkis, et mõistis täielikult, et kliimamuutused kujutavad endast ohtu traditsioonilisele saami eluviisile ja kultuurile. Samas ei saa aga järeldada, et vaidlustatud isiklikud raskused olid „suure intensiivsusega“. Seega puudusid viited selle kohta, et individuaalsed kaebajad oleksid olnud intensiivselt kokku puutunud kliimamuutuste kahjulike mõjudega, mis oleksid neid isiklikult mõjutanud, või et oleks tungiv vajadus tagada nende individuaalne kaitse kahju eest, mida kliimamuutuste mõjud võivad nende inimõiguste teostamisele avaldada.

Valitsusväliste organisatsioonide osas leidis kohus, et nad olid täitnud *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz jt* kohtuasjas sätestatud kolmeastmelise testi, seega oli neil vajalik *locus standi*.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd ja Eestiga seotud lahendid.

Sisulistes küsimustes märkis EIK, et liikmesriikidel on artikli 8 alusel kohustus kliimakontekstis viia enne potentsiaalselt ohtliku tegevuse lubamist läbi piisav, õigeaegne ja põhjalik keskkonnamõju hindamine heas usus ning parimate saadaolevate teadusandmete põhjal, kui see tegevus võib kahjustada üksikisikute õigust riigiasutuste tõhusale kaitsele kliimamuutuste tõsiste kahjulike mõjude eest nende elule, tervisele, heaolule ja elukvaliteedile. EIK täpsustas ka, mida see kohustus naftatootmisprojektide konkreetses kontekstis endas hõlmab: (a) keskkonnamõju hindamine peab sisaldama vähemalt eeldatavate kasvuhoonegaaside heitkoguste kvantifitseerimist siseriiklikult ja välismaal; (b) avaliku sektori asutused peavad hindama, kas tegevus on kooskõlas nende siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse kohaste kohustustega rakendada tõhusaid meetmeid kliimamuutuste kahjulike mõjude vastu; ja (c) teadlik avalik konsultatsioon peab toimuma ajal, millal reostust on realistlikult võimalik ära hoida.

Käesoleval juhul, leidis kohus, et 2016. aasta otsuseni viinud protsessid ei olnud täielikult põhjalikud. Samas oli kostjariigil lai kaalutusõigus selles valdkonnas, mistõttu leidis EIK, et Norra oli kehtestanud piisavad menetluslikud tagatised.

EIK ei tuvastanud seega artikkel 8 rikkumist.

EIK leidis, et konventsiooni artikli 2 alusel esitatud kaebusi ei ole vaja eraldi uurida.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)